

шчыне ў гэты дзень спявалі: «Ты, Улас, Улас, // Каля рэчкі, // Ты найміся ў нас // Нашы свіначкі, // Скуту пасцівіць!..». Паводле царк. календара на гэты дзень прыпадае свята пакутніка Уласія Севасційскага (каля 316). Епіскап Уласій быў абаронцам дзікіх звяроў, іх лекарам. У многіх рус. губернях на А. прыносілі ў царкву свежае каровіна масла, якое клалі пад абраз святога. Гэтая ахвяра называлася «валожнай» або «валоснай». Хутчэй за ўсё яе назва звязана з язычніцкім святам *Вялеса*.

Літ.: Л о з к а А.Ю. Беларускі народны каляндар. Мінск, 2002. А.Ю.Лозка.

АЎРАМЧЫК Мікола (Мікалай Якаўлевіч; н. 14.1.1920, в. Плёсы Бабруйскага р-на), беларускі паэт, пражак, перакладчык. Засл. работнік культуры Беларусі (1980). Скончыў БДУ (1949).

М.Аўрамчык.

У Вял. Айч. вайну ўдзельнічаў у баях на Паўн.-Зах. і Волхаўскім франтах, быў у фаш. палоне. Працаваў у рэдакцыях газет «Чырвоная змена», «Літаратура і мастацтва», часопісах «Польмя», «Маладосць». Аўтар кніг паэзіі «Пярэдні край» (1949), «Шляхамі дружбы» (1952), «Ключы жураўліныя» (1960), «Сустрэча былых канагонаў» (1963), «Універсітэцкі гарадок» (1967), «Агледзіны» (1969), «Як на далоні» (1970), «Дрэва дружбы» (1973), «Радовішча» (1976), рамана «У падзямеллі» (1986), апавесці «Палон» (1991) і інш. Маст. манеры А. ўласцівы выразнасць і акрэсленасць думкі, трапнае спалучэнне рэаліст. і рамантычных элементаў. Важную ролю ў яго

паэзіі адыгрывае аўтабіягр. пачатак, што абумоўлена праблемна-гэматычным і ідэйна-маст. дыяпазінам яго творчасці. Піша для дзяцей (кн. вершаў «Дружба», 1950). Пераклаў на бел. мову творы Дж.Байрана, А.Міцкевіча, Л.Украінкі, М.Джаліля, С.Міхалкова і інш.

Тв.: Выбранас. Мінск, 1976; Выбр. творы. Т. 1—2. Мінск, 1980; Анкета: выбр. вершы, паэмы, успаміны. Мінск, 1990; Запрашэнне да роздому: вершы, Мінск, 1994; Знаёмыя постаці. Мінск, 2004.

Літ.: Пысін А. З вясны жураўлінай // Маладосць. 1980. № 1; Лойка А.А. Паэт — Сустрэча: адкрыты ліст Міколу Аўрамчыку на яго 80-годдзе // Роднае слова. 2000. № 1; Грэнас В. Сустрэча з класікам // Маладосць. 2008. № 4.

В.Б.Несцяровіч.

АЎРУЦІН Анатоль Юр'евіч (н. 3.7.1948, Мінск), беларускі паэт, перакладчык. Скончыў БДУ (1972). Працаваў у газ. «Советская Белоруссия» (1995—97), час. «Немига литературная» (1998—2005). Піша на рус. мове. Асн. тэмы яго твораў — разнастайнасць чалавечага быцця, прырода Беларусі, сям'я, каханне. Аўтар кніг паэзіі «Снегапад у ліпені» (1979), «Паваротны круг» (1983), «...3 гэтага свету» (1991), «Любоўнае зелле» (1992), «Суд багоў» (2000), «Павер... Успомні... Усумніся...» (2003), «Візітная картка» (2004), «Несамавітая радзіма», «Нежывая вада» (абедзве 2005), «Ісвечка...Імузыка...Іпогляд...», «Святло вячэрняе» (абедзве 2008), «Жнівень у снежні» (2009). Складальнік анталогіі «Сучасная руская паэзія Беларусі» (2003). Перакладае з бел., стараж.-грэчаскай, лац. і інш. моў.

Тв.: По другую сторону дыхания: стихи и переводы. Мінск, 1998; Золоченая бездна: избр. Санкт-Петербург, 2002; Наедине с молчанием: кн. поэзии. Мінск, 2007.

Літ.: Анатолий Аврутин. Штрихи к творческому портрету. Санкт-Петербург, 2003; Карлюкевич А. Мы — вместе: Мінск, 2006; Гниломедов В. Три времени Анатолия Аврутина // Неман. 2008. № 7; Анатолий Аврутин — судьба и творчество. Мінск, 2008. І.М.Годзін.

АЎСТЭРЫЯ (італьян. osteria), багаты заезны дом. У Беларусі вядома з

16 ст., асабліва пашырылася з 18 ст. (Глуск, Паставы і інш.). Будавалі з дрэва ці каменю звычайна ў цэнтры горада, мястэчка, каля рынку. У плане мела часцей за ўсё форму прамавугольніка. Акрамя пакояў для падарожнікаў, А. мела залу з лавамі, што стаялі паўкругам ля глінянага каміна; у ёй была і хлебная печ. Часам да А. прыбудовалі стайню.

АЎСЯНКА, вёска ў Горацкім р-не, на р. Галубіна. За 22 км на ПдЗ ад г. Горкі, 19 км ад чыг. ст. Пагодзіна на лініі Орша—Крычаў, 64 км ад Магілёва, аўтадарогай звязана з Горкамі. Цэнтр Аўсянкаўскага с/с. 289 гаспадарак, 854 ж. (2009).

Вядома з сярэдзіны 17 ст. ў Кішчыцкім войтаўстве Шклоўскага графства, шляхецкая ўласнасць. У 1695 — 12 двароў. Пасля 1-га падзелу Рэчы Паспалітай (1772) у Рас. імперыі. У 1785 у Копыскім павеце, 28 двароў, 151 ж., з 1858 у Горацкім павеце Магілёўскай губ., 71 рэвізская душа. У 1880 — 35 двароў, 160 ж. Частка вясцоўцаў займалася бандарным промыслам, вырабам розных быт. рэчаў з лыка і кары. З 1897 вёска ў Гарадзішчанскай воласці Горацкага павета, 42 двары, 285 ж. З 26.4.1919 у Горацкім павеце Гомельскай, з 27.7.1922 Смаленскай губ. РСФСР. З сак. 1924 у БССР. З 17.7.1924 у Горацкім р-не Аршанскай акругі (да 26.7.1930), з 20.2.1938 у Магілёўскай вобл. У 1926 — 76 двароў, 410 ж. У Вял. Айч. вайну з ліп. 1941 да 26.6.1944 А. акупіравана ням.-фаш. захопнікамі. У сак. і вер. 1943 гітлераўцы спалілі вёску (82 двары), загіблі 7 ж.

У 2009 дзіцячы сад, сярэдняя школа, Дом культуры, б-ка, бальніца, амбулаторыя, аптэка, комплексны прыёмны пункт, цэх па індывід. пашыве, аддз. сувязі і «Беларусбанка», 2 магазіны; Петрапаўлаўская царква (2007). Помнік землякам, якія загінулі ў Вял. Айч. вайну.

АЎСЯННІКАЎ Генадзь Сцяпанавіч (н. 19.2.1935, г. Магілёў), беларускі акцёр. Нар. артыст Беларусі (1974).